

A kiállításnak rendkívüli érdeket kölcsönzött báró *Born Frigyes* tanulságos kollekcziója — ugyanegy vadaskerti szarvasnak 7 évről gyűjtött levetett agancsaiból. 1894-ben kezdték meg a gyűjtést; akkor a levetett agancs ágszáma 12 volt; 96-ban páratlan 14-es; 97-ben 16-os (páratlan); 98-ban 14-es (ez volt a legerősebb); 99-ben ismét 14-es (páratlan); 1900-ban 16-os (páratlan) és végül ugyanez évben, miután a szarvas 12-esre visszarakott — lelövetett. Ennek a 7 évről való érdekes agancskollekczióknak fénykép után készített ábráit, évszám szerinti sorozatban jelen számunkban megkezdve folytatólag bemutatjuk t. olvasóinknak.

Jäger Albert.

A Sauer és Sohn-féle fegyverkonstrukciók.

(Folytatása és vége.)

A Sauer-féle hammerles fegyvereknek nem önműködő biztosítékjuk van egy a fegyver-agy nyakán lévő, előre és hátra tolható gomb alakjában. A zár négyszeres Greener-féle, a meghosszabbított csősínen keresztülménő szöggel.

A drilling golyós csőve a közönséges, régi 11 mm.-es; a töltény 4 gramm fekete löport és puha ólom-löveget tartalmaz. Ugyanilyen öblű a többi, akár cserkésző, akár vegyes csövű Sauer-féle fegyver ólomgolyóra és fekete löpor használatára készített csőve. E csövek és töltények löképesége nem valami kiváló és nem egy újabb konstrukció; így például különösen a suhli „Nimród” fegyvergyár két kitűnő modellje 9·3—82 milliméteres (4½ gramm fekete löporral), meg a 8 milliméteres (3·25 gramm fekete löporral) kemény ólomgolyós töltény nagyon felülmúlják. (Ezeknek a töltényeknek, nemkülönben a 11 milliméteres löképeségére vonatkozólag több érdekes számadatot állítottam össze egy táblázatban, mely a „Vadász-lap” folyó évi 7. számában jelent meg.)

A Sauer és Sohn-féle, máskülönben oly tevékeny fegyvergyár tehát az ólomlövegek tökéletesítése terén nem szerzett különösebb érdemeket, minthogy azonban golyós csővei — mint általában minden fegyvere — kitűnő pontossággal vannak belőve és szabályozva, most is keresetek, bár én mindenkinek inkább ajánlhatom a fent említett két „Nimród”-féle modellt. Bizonyos vagyok, hogy löképeségük bámulatba ejti mindazokat, kik eddig közönséges 11 milliméteressel vadásztak, mely bizony főleg nagyobb távolságokra, már 200 lépésen túl kissé bizonytalan lövéseket ad a golyó ívesebb roppályája, előnytelen súlya, alakja folytán.

Egy kis kaliberű, ólomgolyóra készített Sauer-féle specialitás az ú. n. „Tell-Büchse”. Ez egy 8 és 9 milliméteres öbnagyságban készített hammerles karabély, ügyesen szerkesztett, jól működő szerszámrendszerrel. A megfelelő töltényekkel 80—90 lépésig kitűnő pontossággal van belőve és ezért vadászterületbejárás alkalmával apróbb dűvadakra, mint róka, kóbor eb s macska, nagyobb szárnyasok stb. igen jó szolgálatokat tesz. Vadász körökben igen el van terjedve, mivel — ha jól emlékezem — darabonként csak 48 márkába kerül. Ez, tekintettel a jó anyagból való, igen pontosan kidolgozott és tetszetős fegyverkére, igazán nem mondható drágának.

A modern kis kaliberű, 6, 7, 8 milliméteres aczél-nikkelburkolatú golyóra készített fegyverei e gyárnak mind az ismert Mauser-féle 88-as modell utánzatai, vagy nagy részben eredeti egylövetű, vagy ismétlő Mauser-fegyverek. De nemcsak Sauer, hanem tudtommal a többi német fegyvergyár is kis kaliberű golyós fegyvereit a Mauser-modell után készíti — mint maguk a gyárosok mondják — azért, mert most a német vadászok között az a divat kapott

lára, hogy csak olyan fegyverrel vadásznak, csak azt a fegyvert tartják jónak, melyet a hadsereg használ. Épen ezért túlyomólag a 8-as Mausert keresik és csak újabban kezdik a 6 millimétereset — mely különben szakemberek állítása szerint a jövő kalibere — is használni. Legújabbban pedig épen a Sauer-féle gyár hozza forgalomba a 7 milliméteres Mausert „Pretoria Birschbüchse” elnevezéssel.

Daczára, hogy ma már a legtöbb fővadra vadászó német úriember fel van szerelve ilyen kilométer-puskával, még sem lehet biztosan állítani, hogy e fegyver a praktikus vadászatnál jól bevált. A szaklapokban praktikus vadászok egyre-másra mondják el tapasztalataikat a kis kaliberű fegyverekről, de itt ép annyit olvashatni *pro*, mint *contra*. A gyár e tekintetben érdekes felvilágosítással szolgált. Ő a sok oldalról hangzó, a kis kaliberű golyó bizonytalan ölképeségére vonatkozó panaszt a töltényben levő *elégtelen löpormennyiségre* vezeti vissza. Számadatokkal áll elő: Az eredeti Mauser hadi fegyverből, mely 8 milliméteres, a golyót 2·75 gramm füstetlen por, ú. n. „Blättchen-Pulver” röpíti ki, míg a vadászati célokra készített hasonló fegyver tölténye csak *legfeljebb* 2·20 gramm löporral van töltve, amellet, hogy a löveg *ugyanolyan* alakú, nagyságú és *súlyú*, mint amazé. A 6·5 milliméteres fegyver töltényében a legnagyobb használatos löpormennyiség (Blättchen-Pulver) 1·80 gramm, ami megint nem áll arányban a használatos löveg súlyával.

A császár két Mauser-féle cserkésző karabély, — úgy mond — melyekkel a rominteni és schorfheidei híres szarvasvadász-területein oly bámulatos eredményeket ért el, melyekből találva, csaknem valamennyi szarvasa tűzben rogy össze, még a roszszabbul applikált lövéseknél is, ezek töltényei a szokásosnál jóval nagyobb löporadaggal bírnak. A 8 milliméteres 2·60 grammot, a 6 milliméteres 2·55 grammot tartalmaz. És főleg ez utóbbiból teszi a császár a legnagyobb lövéseket 250—300 lépésről és messzebről. E két fegyvert a Mauser-részvénytársaság külön készítette az uralkodó számára és midőn a Sauer és Sohn-féle gyár kérdést intézett hozzá, hogy nem-e lehetne hasonló fegyvereket tömegesen gyártani és így a vadász-közönség számára is hozzáférhetővé tenni, tagadó választ adott. Hogy miért? Úgy mondják, az uralkodó iránti loyaltásból tartja fenn ezt a modellt számára és nem engedí át a vadász-közönségnek. Elismerés érte; ettől eltekintve azonban ép annyira ellenkezik a modern üzleti felfogással, mint nevetéséges módja az uralkodó iránti tisztelet nyilvánításának, ha egy közhasznú, praktikus újításról van szó. Olyan furesa, hogy magam is nehezen hihetem el, de mindenesetre lesz valami igaz a dologban, különben érthetetlen, hogy ez az új, oly jól bevált modell miért nem ment át az általános használatba. Hogy pedig a császár e két fegyvere tényleg a fentemlített kiváló löképeséggel bír, azt magam is, nemcsak hogy a „Wild und Hund” tudósításai között olvastam, de egy császári főerdészről, ki sok éven keresztül volt a „Schorfheide” vadászterületen alkalmazva, szintén hallottam.

Még egy specialitásról kell megemlékezni: a Sauer-féle „Birsch-Korn”-ról. Ez a vadász körökben igen kedves „légy”, melyet a gyár főleg hármasesövű fegyvereire alkalmaz, a csősín e célra szolgáló bemetszésébe oldalról tolható be. Körülbelül egy centiméter hosszú, a cső szája felé vékonyodó és a praktikus újítás rajta az, hogy az alsó vége félgömbölyűre van reszelve és ezüsttel bevonva. Ez a félgömbölyű felület oly előnyösen veri vissza a sugarakat, hogy vele még szürkületkor is egészen biztos célzás lehetséges. Sokkal tisztábban látni, mint azt a legyet, melynek a szem felé fordított vége egyenesen van lemetszve, még ha ezüst bevonattal bír is.

ifj. Bartal Aurél.